

UROCZYSTOŚĆ INAUGURACJI ODBUDOWANYCH ORGANÓW W OPACTWIE BENEDYKTYNÓW W TYŃCU

Posted on 16 stycznia 2025

W Opactwie Benedyktynów w Tyńcu, uznanym za pomnik historii w 2017 roku, odbyła się uroczystość inauguracji odbudowanych organów w stylu renesansowym, które po ponad 80 latach powróciły na swoje miejsce w prezbiterium. W wydarzeniu uczestniczyli m.in. zastępca dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa Karol Czajkowski oraz kierownik Zespołu Zadaniowego ds. Organów Historycznych w NID, dr hab. Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa.

Podczas uroczystości prof. Piotr Kosiak odczytał list Sekretarza Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Generalnej Konserwator Zabytków, Bożeny Żelazowskiej, w którym podkreśliła znaczenie historycznych organów dla polskiego dziedzictwa kulturowego.

„Spotykamy się, aby wysłuchać pierwszych dźwięków odbudowanych organów w stylu renesansowym, które prastare Opactwo Tynieckie utraciło w 1940 roku. (...) Instrument od wieków obecny w świątyniach, przechodził przemiany w zakresie wyglądu i brzmienia. Zawsze stanowił dzieło indywidualne i niepowtarzalne, bardzo ekskluzywne i niezwykle kosztowne. Wymagające wybitnych umiejętności jego twórcy – organmistrza.”

Wiceminister kultury zwróciła także uwagę na niezwykle proces odbudowy historycznych organów.

„Odbudowane w Tyńcu organy renesansowe organmistrzowie wykonali historycznymi technikami, na podstawie dokładnych badań porównawczych. Wszystko to w służbie odtworzenia historycznego typu dźwięku, który przeniesie nas – słuchaczy – w muzyczną rzeczywistość dawnych wieków” – zaznaczyła sekretarz stanu w MKiDN.

Odbudowa historycznych organów

Proces odbudowy organów oparto na archiwalnych fotografiach Tadeusza Przytkowskiego z 1929 roku oraz badaniach

porównawczych. Technologia fotogrametryczna umożliwiła stworzenie szczegółowego projektu instrumentu i dekoracyjnego balkonu, które stanowią integralną część tynieckiego prezbiterium. Balkon został odtworzony przez pracownię Veritas Arte Marcina Ciby, a organy zbudowali organmistrzowie z Polski i Niemiec – firmy SLJ Szymona Januszkiewicza oraz Markus Stahl. Projektantami odbudowy byli Szafarz Opactwa Benedyktynów, brat dr hab. Tomasz Gronowski oraz rzeczoznawca organowy i profesor organów historycznych dr hab. Krzysztof Urbaniak. Dzięki pracy tych osób, organy nie tylko odtworzono jako element historycznego wystroju prezbiterium, ale także przywrócono im funkcję muzyczną, kluczową zarówno dla liturgii, jak i koncertów.

Opactwo Benedyktynów w Tyńcu

Opactwo Benedyktynów w Tyńcu, założone w XI wieku, jest najstarszym klasztorem benedyktyńskim w Polsce. Powstało w ramach odbudowy przez Kazimierza Odnowiciela struktur państwowych i kościelnych monarchii piastowskiej, zrujnowanych wskutek najazdu księcia czeskiego Brzetysława oraz rebelii pogańskiej.

Przez kolejne wieki Opactwo Benedyktynów w Tyńcu pełniło funkcję ważnego ośrodka misyjnego, liturgicznego i kulturalnego, uczestnicząc także w istotnych wydarzeniach politycznych. Jego romańska architektura, mimo że zachowana fragmentarycznie, pozostaje jednym z najcenniejszych przykładów budownictwa sakralnego wczesnopiastowskiej Polski. Wyjątkową rangę mają także dzieła rzemiosła artystycznego i iluminacji ksiąg, związane z tym miejscem. Ocalone zabytki, takie jak XI-wieczne kielichy liturgiczne czy fragmenty pastorałów z kości słoniowej należą do najstarszych i najcenniejszych w polskich zbiorach. W 2017 roku „**Tyniec - zespół opactwa Benedyktynów**” został uznany za pomnik historii, co podkreśla jego wyjątkowe znaczenie dla dziedzictwa kulturowego Polski.

archiwalne zdjęcie wnętrza kościoła Opactwa Benedyktynów w Tyńcu z 1929, fot. Instytut Sztuki PAN, Tadeusz Przypkowski

archiwalne zdjęcie wnętrza kościoła Opactwa Benedyktynów w Tyńcu z 1929, fot. Instytut Sztuki PAN, Tadeusz Przykowski

Opactwo Benedyktynów w Tyńcu, wnętrze kościoła, fot. NID/ dr hab. Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa

Opactwo Benedyktynów w Tyńcu, wnętrze kościoła, fot. Benedyktyni

Opactwo Benedyktynów w Tyńcu, wnętrze kościoła, fot. Benedyktyni